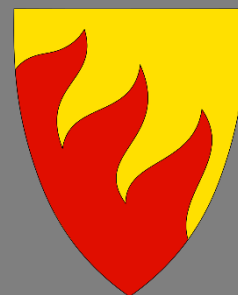

Sør-Varanger kommune

Kommunedelplan byplan Kirkenes

Planprogram

PlanID: 2030-2018001

Endringsdato: 03.09.19

Behandlingsprosess:

Behandling	Dato	Saksnummer
1. gangs behandling av planprogram	14.05.2019	033/19
Oppstartsvarsel/Høring av forslag til planprogram	23.05.2019	
Fastsettelse planprogram	28.08.2019	057/19

Forsidebilder:

Øverst: Kirkenes 1912.
Foto av Helga Tokle
Varangermuseenes samling

Nederst: Forslag til hvordan torget i Kirkenes kan se ut i fremtiden.
Illustrasjon laget av studenter på gruppe 5 fra NMBU, 2016. Aurora Rønning
Johansen, Kjersti Njaa, Anna Norman Røine, Hege Vorkinn Sletten, Maria
Hougaard Storaker

Innhold

1. Innledning.....	5
1.1 Bakgrunn og formål.....	5
1.2 Planens avgrensning	5
1.3 Krav om planprogram og konsekvensutredning.....	6
2. Planprosess	6
2.1 Prosessen så langt	6
2.2 Organisering	7
2.2.1 Prosjektledelse:	7
2.2.2 Ekstern ressursgruppe:.....	8
2.2.3 Administrativ arbeidsgruppe:	8
2.3 Overordnende føringer for sentrumsutvikling i Kirkenes	9
2.4 Medvirkning	10
2.5 Fremdriftsplan	10
3. Rammer og premisser	11
3.1 Nasjonale føringer.....	11
3.1.1 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (2019-2023)	11
3.1.2 Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014).....	12
3.1.3 NB-registeret	13
3.2 Kommunale planer og føringer	13
3.2.1 Kommuneplanens arealdel 2018 – 2030	13
3.2.2 Kommuneplanens samfunnsdel 2014 – 2026	14
3.2.3 Gjeldende reguleringsplaner i Kirkenes	15
3.2.4 Reguleringsplaner under arbeid.....	15
3.2.5 Andre kommunale planer under arbeid.....	16
4. Problemstillinger og utredninger	17
4.1 Hovedproblemstillinger.....	17
4.1.1 Konsentrert sentrum	17
4.1.2 Forbindelser og byrom.....	17
4.1.3 Kirkenes skal åpnes opp mot sjøen	18
4.2 Konsekvensutredning	19
4.3 Planutforming.....	22
5. Høring/offentlig ettersyn av planprogram og varsel av oppstart	23

5.1 Høring/offentlig ettersyn	23
5.1.1 Kirkenes næringshage 05.07.19	23
5.1.2 Fylkesmannen i Troms og Finnmark, 05.07.2019	23
5.1.3 Finnmark fylkeskommune, 09.07.2019	25
5.1.4 Kystverket, 05.07.2019	30
5.1.5 Statens vegvesen, 09.07.2019	30
5.1.6 Avinor, 09.07.2019	31
5.1.7 Sør-Varanger historielag, 09.07.2019	33
5.1.8 Eldrerådet, 03.06.2019	33
5.1.9 Forsvarsbygg, 19.06.2019	33
5.1.10 Norges arktiske universitetsmuseum, 14.06.2019.....	34
5.1.11 Sametinget, 24.06.2019.....	34
5.1.12 Rådet for likestilling av funksjonshemmede, 19.08.2019.....	34

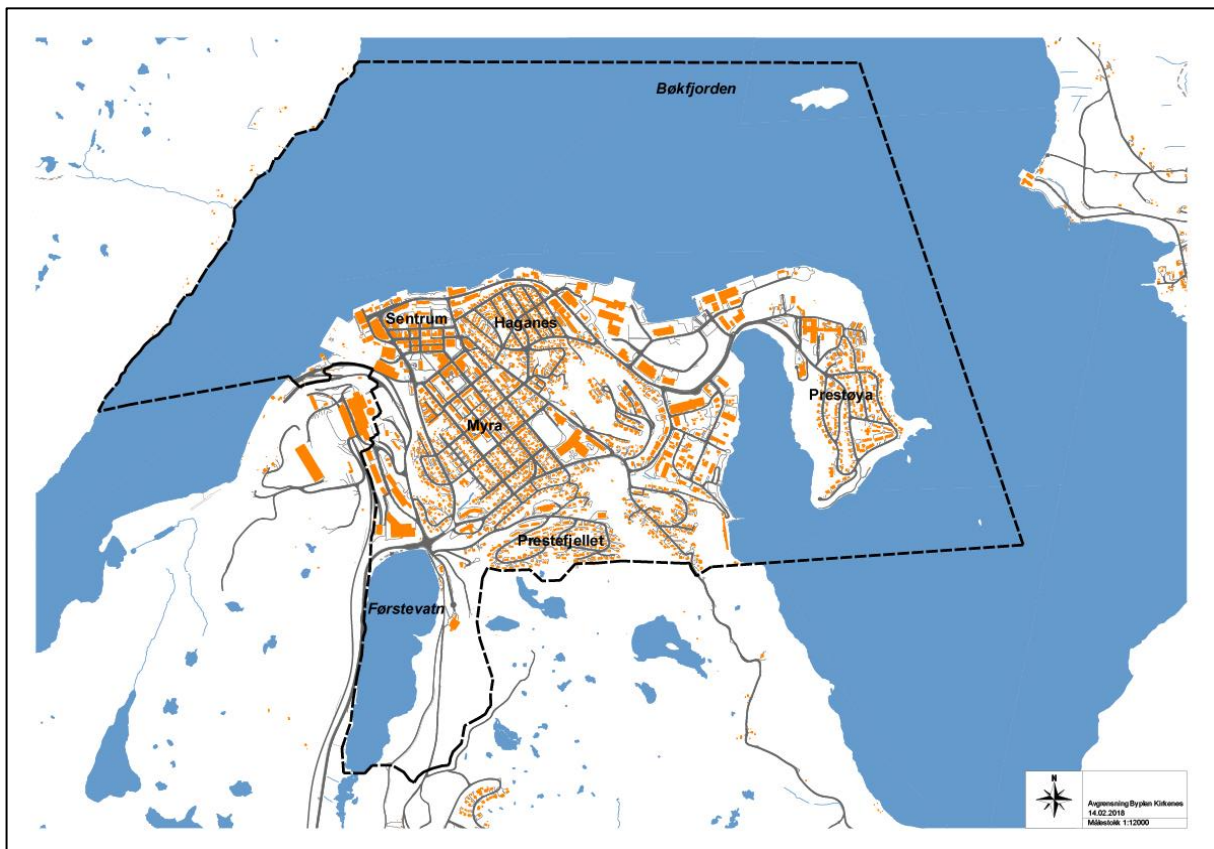
1. Innledning

1.1 Bakgrunn og formål

Kirkenes er kommunesenter i Sør-Varanger kommune, og har omtrent 3500 av kommunens 10000 innbyggere. I planstrategien for 2016 – 2019 er det vedtatt at det skal lages en kommunedelplan for Kirkenes.

Formålet med planarbeidet er å legge til rette for en helhetlig byutvikling i Kirkenes, i tråd med nasjonale mål og retningslinjer og kommunale overordnede føringer.

1.2 Planens avgrensning

Bilde: Varselkart for byplan Kirkenes.

Planens avgrensning tar med seg tettbebyggelsen i Kirkenes, Førstevann med Førstevannslia, og sjøarealer rundt byen. Førstevann og sjøarealene rundt byen er tatt med innenfor avgrensningen, fordi det er aktuelt å se på hva slags bruk man skal tillate i disse områdene.

I sør er grensen lagt inntil planavgrensningen til «områderegulering for Skytterhusfjellet». I havne- og industriarealet vest for sentrum, er områdeavgrensningen satt slik at

«reguleringsplan for Kirkenes regionhavn» og «Detaljregulering for atkomst til KILA fra Kirkenes sentrum» kommer innenfor avgrensningen.

1.3 Krav om planprogram og konsekvensutredning

For kommunedelplaner skal det sammen med varsel om oppstart legges ved et planprogram som gir grunnlaget for det videre planarbeidet jf. plan- og bygningsloven § 11-13.

Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet. I tillegg skal rammer og premisser for planarbeidet klargjøres, herunder fastsette hvilke forhold som skal utredes og/eller beskrives nærmere i planforslag med konsekvensutredning. Planprogrammet skal løfte frem viktige problemstillinger, slik at disse gjøres kjent og kan avklares så tidlig som mulig. Planprogrammet skal videre redegjøre for opplegget for medvirkning i planarbeidet, og sørge for at planarbeidet blir målrettet og forutsigbart.

Det følger av plan- og bygningsloven § 4-2 at alle kommunedelplaner med retningslinjer eller rammer for fremtidig utbygging, skal konsekvensutredes. Konsekvensutredningen skal gi en særskilt vurdering og beskrivelse av planens virkninger for miljø og samfunn.

2. Planprosess

2.1 Prosessen så langt

Kommunestyret vedtok 15.06.16 planstrategi for 2016-2019. I henhold til denne skal det lages en byplan for Kirkenes, som kommunedelplan.

For å opplyse befolkningen og skape engasjement, ble det laget et utstillingsrom/plankontor i gågata under Kirkenesdagene i 2016. Der kunne folk komme innom og se på fremtidsvisjoner for Kirkenes, som var laget av planleggings- og landskapsarkitekturstudenter ved NMBU. I tillegg var det en gjestebok der folk kunne skrive hva de ønsker seg i Kirkenes, og hva de mener om byen. Det var også utplassert et kart over sentrum, der folk kunne sette røde eller grønne knappåler for å indikere hvilke områder de liker/ikke liker i sentrum.

Siden byplan Kirkenes vil være en omfattende plan, er det blitt utformet en egen prosessplan for arbeidet, vedtatt i utvalg for plan og samferdsel 11.10.16. Prosessplanen gir utfyllende informasjon om organiseringen av arbeidet og rollebeskrivelser. Mer informasjon om organisering av planarbeidet er gitt i kapittel 2.2.

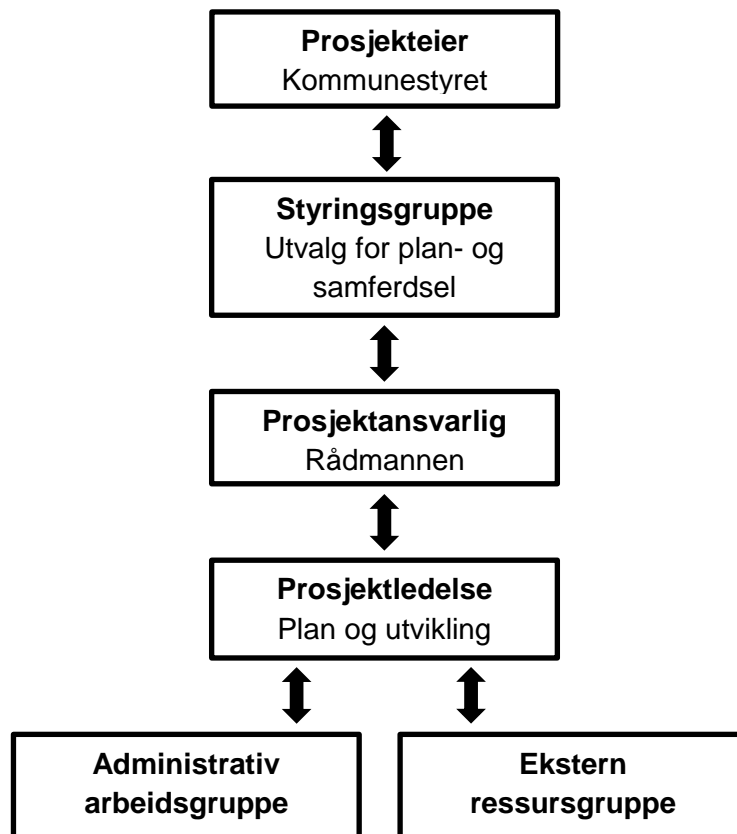
I november 2016 avholdt kommunen et verksted om byutvikling i Kirkenes i samarbeid med Riksantikvaren, Vegdirektoratet og Statens vegvesen. Der ble næringsliv, politikere og regionale myndigheter mfl. invitert til å være med.

Ut fra innspillene som kom inn under Kirkenesdagene og verkstedet, vedtok kommunestyret 07.06.17 overordnede føringer for den videre utviklingen av Kirkenes. Imidlertid trengte man

noen presiseringer for enkelte forhold, og disse endringene ble vedtatt i utvalg for plan og samferdsel 26.09.17. Mer informasjon om de overordnede føringene er gitt i kapittel 2.3.

2.2 Organisering

Matrisen under viser hvordan organiseringen er bygget opp. I prosessplanen var Statens vegvesen tatt med som ekstern ressursgruppe. I etterkant har dette blitt endret, slik at statens vegvesen er med som en del av den administrative arbeidsgruppa.

2.2.1 Prosjektledelse:

Forskjellige ressurspersoner fra plan- og utviklingsavdelingen vil ha oppfølgingsansvar og skal ha en faglig utførende rolle med å utarbeide planen. En arealplanlegger vil fungere som prosjektkoordinator og ha ansvaret for medvirkningsprosesser. Prosjektkoordinator skal holde prosjektansvarlig informert.

Oversikt prosjektledelse:

Prosjektkoordinator

Samfunnsplanlegger

Arealplanleggere

Folkehelsekoordinator

2.2.2 Ekstern ressursgruppe:

Sentrumsforeningen
Kirkenes næringshage
Visit Kirkenes
Sør-Varanger utvikling
Ungdomsrådet
Velforeningsgrupper
Rådet for likestilling for funksjonshemmede
Barentshallene
Boreal
Trygg trafikk
Historielaget
Eldrerådet
Nødetater
Finnmark fylkeskommune
Skoler/barnehage
Pikene på broen
Havnevesenet

2.2.3 Administrativ arbeidsgruppe:

Prosjektledelse jf. 2.2.1
Teknisk etat
Statens vegvesen
Miljøvernrådgiver

2.3 Overordnede føringer for sentrumsutvikling i Kirkenes

Kommunestyret vedtok i 2017 overordnede føringer for sentrumsutvikling i Kirkenes.

Føringene sier noe om hvordan man ønsker Kirkenes sentrum skal utvikle seg i fremtiden.

Byplanen skal i så stor grad det er mulig og hensiktsmessig, legge til rette for at utviklingen skal følge de overordnede føringene.

1. Kirkenes skal ha et konsentrert sentrum, der sentrum defineres innenfor området S1, til og med Hinkefjæra, i kommuneplanens arealdel.

- Sør-Varanger kommune skal føre en aktiv politikk for å legge virksomheter, boliger og tjenester til sentrum.
- Den særskilte etterkrigsarkitekturen og særpreget skal tas vare på ved fremtidig utbygging.

2. Kirkenes skal åpnes opp mot sjøen.

- Flytting av hurtigruta til sentrum legges i bero inntil behov for økt kaikapasitet eller konkrete henvendelser aktualiserer saken.
- Det åpnes for bygging av leiligheter i strandsonen, men det skal gjøres på en slik måte at allmennhetens tilgang til havet blir minst mulig forringet. Allmennhetens tilgang til havet har første prioritet.
- Det skal bygges ny molo og kaianlegg for mindre fartøy i sentrum.
- Det skal etableres en strandpromenade i sentrum.
- Det skal etableres en sammenhengende gang- og sykkelforbindelse mellom sentrum og Hurtigruta/Prestøya.

3. Kirkenes skal ha attraktive og aktivitetsskapende byrom.

- Skape forbindelser mellom de ulike byrommene.
- Attraktive møteplasser for folk i alle aldre.
- Byrom som oppfordrer til aktivitet.
- Samlet grøntareal/parkareal skal søkes opprettholdt.
- Det skal legges til rette for gående og myke trafikanter, samt redusert bilbruk i sentrum.

4. Næringsområder.

- På sikt kan industriområdet på Prestøya videreutvikles for annen type næringsvirksomhet.
- Det bør sikres at de havnenære områdene brukes til næringsvirksomhet som er avhengig av nærhet til kai.

2.4 Medvirkning

Byplanen skal være hele kommunen sin plan. For å oppnå dette er det viktig med en åpen planprosess, og en bred medvirkning underveis i arbeidet.

Det skal legges til rette for informasjon og bred medvirkning fra innbyggerne. Det skal være medvirkning rettet mot barn/unge, voksne og eldre. Dette fordrer ulike metoder, og metoder som er aktuelle å bruke er for eksempel åpent møte, barnetråkk, åpent plankontor og sosiale medier. De kommunale rådene skal orienteres underveis i planprosessen.

De eksterne ressursgruppene vil inviteres til aktiv medvirkning gjennom egne møter.

2.5 Fremdriftsplan

Fremdriften frem til i dag	
Prosessplan vedtatt i utvalg for plan og samferdsel	11. oktober 2016
Verksted gjennomført	17-18. november 2016
Overordnede føringer for sentrumsutvikling i Kirkenes, vedtatt i kommunestyret	07. juni 2017
Presiseringer av de overordnede føringene for sentrumsutvikling i Kirkenes, vedtatt i utvalg for plan og samferdsel	26. september 2017
Fremdriften videre	
1.gangs behandling av forslag til planprogram i utvalg for plan og samferdsel	Mai 2019
Høring av forslag til planprogram og varsel	Mai/juni 2019
2. gangs behandling av innspill og fastsettelse av planprogrammet i kommunestyret	August 2019
Utarbeidelse av forslag til plan	Høst 2019 – Vinter 2019/2020
Høring/offentlig ettersyn (min. 6 uker)	Vinter 2020
Behandle forslag til plan i kommunestyret, og kunngjøring	Vår 2020

3. Rammer og premisser

3.1 Nasjonale føringer

3.1.1 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (2019-2023)

Etter hvert Stortingsvalg, lager regjeringen nasjonale forventninger til kommunenes planarbeid. De nasjonale forventningenes oppgave er å samle regjeringens mål og forventninger til planleggingen for de neste fire årene. Dette som et ledd av regjeringens arbeid for bærekraftig utvikling, og skal gjøre planleggingen mer forutsigbar og målrettet. De nasjonale forventningene sier følgende om byer og tettsteder der det er godt å leve:

- *«Kommunene har en aktiv og helhetlig arealog sentrumspolitikk med vekt på styrking av sentrumsområdene. Boliger, næringsvirksomhet, arbeidsplasser og tjenestetilbud lokaliseres i eller tett på sentrum, med god tilrettelegging for kollektiv, sykkel og gange.*
- *Kommunene har en ledende rolle i utviklingen av sentrum og legger vekt på et langsiktig og forpliktende samarbeid med private aktører og innbyggere.*
- *Kommunenes boligpolitikk og boligplanlegging er en integrert del av kommunenes strategi for samfunns- og arealutvikling. Den legger til rette for en variert befolkningsstruktur gjennom god tilgang på boligtomter som grunnlag for tilstrekkelig, variert og sosial boligbygging.*
- *Kommunene tar boligsosiale hensyn i arealog samfunnsplanleggingen gjennom krav til boligstørrelse og nærområder, og ved å regulere nok boligtomter.*
- *Kommunene legger til rette for leie-til-eie løsninger for vanskeligstilte i boligmarkedet.*
- *Kommunene planlegger for et tilbud av tilrettelagte boliger for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne.*
- *Kommunene planlegger aktivt for å motvirke og forebygge levekårsutfordringer og bidrar til utjevning av sosiale forskjeller. Kommunene legger universell utforming til grunn i planlegging av omgivelser og bebyggelse og ivaretar folkehelsehensyn i planleggingen.*
- *Kommunene vektlegger arkitektur og kvalitet i de bygde omgivelsene, og planlegger med utgangspunkt i stedenes særpreg, kulturhistoriske elementer og viktige landskapstrekk. Eldre bebyggelse og bystrukturer vurderes som ressurser i en sirkulær økonomi.*
- *Fylkeskommunene og kommunene ivaretar kunst og kultur som del av kommunal og regional planlegging, og legger til rette for et fritt og uavhengig kulturliv.*
- *Kommuner og fylkeskommuner har en aktiv og helhetlig tilnærming til utvikling av aldersvennlige kommuner og fylker.*
- *Kommunene legger vekt på å ivareta byrom og blågrønn infrastruktur med stier og turveger som sikrer naturverdiene, hensyn til overvann og legger til rette for fysisk aktivitet og naturopplevelser for alle.*
- *Fylkeskommunene og kommunene ivaretar vassdragenes bruks- og verneverdier i sin planlegging. Vassdragenes potensial for trygg avledning av overvann og naturbasert demping av flom, utnyttes.*

- *Kommunene ivaretar aktivt gode vilkår for god psykisk og fysisk helse i planleggingen.*
- *Kommunene ivaretar barn og unges interesser gjennom en samfunns- og arealplanlegging som skaper trygge, attraktive og aktivitetsfremmende by- og bomiljø.*
- *Kommunene sikrer trygge og helsefremmende bo- og oppvekstmiljøer, frie for skadelig støy og luftforurensning.*

3.1.2 Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (2014)

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging har til hensikt å skape godt samspill mellom kommune, utbyggere og stat, for effektive planprosessen som sikrer god steds- og byutvikling. Under er de mest sentrale retningslinjene i forbindelse med byplan Kirkenes, gjengitt.

«4.3 I by- og tettstedsområder og rundt kollektivknutepunkter bør det legges særlig vekt på høy arealutnyttelse, fortetting og transformasjon. I områder med stort utbyggingspress bør det legges til rette for arealutnyttelse utover det som er typisk. Samtidig bør hensynet til gode uteområder, lysforhold og miljøkvalitet tillegges vekt, i tråd med statlige normer og retningslinjer.

Potensialet for fortetting og transformasjon bør utnyttes før nye utbyggingsområder tas i bruk. Nye utbyggingsområder bør styres mot sentrumsnære områder med mulighet for utbygging med mindre arealkonflikter.

4.7 I planleggingen skal det tas hensyn til overordnet grønnstruktur, forsvarlig overvannshåndtering, viktig naturmangfold, god matjord, kulturhistoriske verdier og estetiske kvaliteter. Kulturminner og kulturmiljøer bør tas aktivt i bruk som ressurser i by- og tettstedsutviklingen.

4.8 Planleggingen skal ta høyde for universell utforming og tilgjengelighet for alle, og ta hensyn til den delen av befolkningen som har lav mobilitet.»

3.1.3 NB-registeret

Bilde: De markerte områdene viser de tre NB!-områdene vi har i Kirkenes.

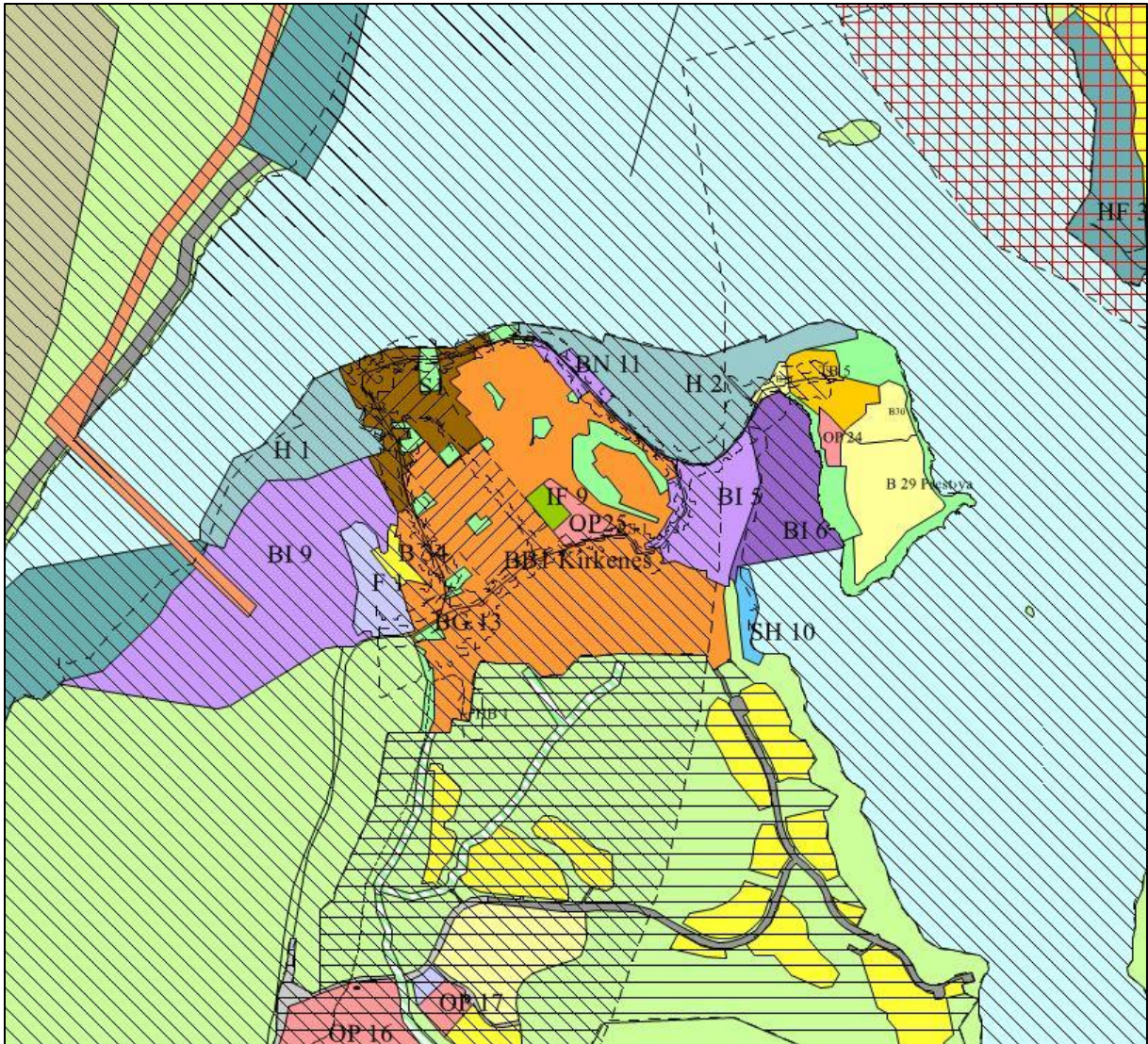
Riksantikvaren har utarbeidet et register over byer og tettsteder som har kulturmiljøer av nasjonal interesse. NB!-registeret angir kulturmiljøer der det må vises særlig hensyn i forbindelse med videre forvaltning og utvikling. I Kirkenes er det registrert tre NB!-områder, som vist på bildet over. NB!-registeret medfører ikke formelt vern av kulturmiljøer, men det gir grunnlag for angivelse av hensynssoner. I tillegg kan det gi grunnlag for innsigelse ved nye arealplaner.

3.2 Kommunale planer og føringer

3.2.1 Kommuneplanens arealdel 2018 – 2030

I gjeldende kommuneplan for Sør-Varanger er det i Kirkenes satt av større områder til sentrumsformål, bybebyggelse, havn, industri og boliger. I tillegg er det mange mindre områder satt av til friområder og offentlige bygg.

Bilde: Utsnitt fra kommuneplanens arealdel over Kirkenes.

3.2.2 Kommuneplanens samfunnsdel 2014 – 2026

Kommuneplanens samfunnsdel for 2014 – 2026 sin overordnede visjon er:

«Sør-Varanger kommune skal utvikles til et lokalsamfunn som gir grunnlag for befolkningsvekst i alle deler av kommunen. Arealdisponering og offentlig service og tjenesteproduksjon skal dimensjoneres ut fra en samlet befolkning på 12000 innbyggere ved planperiodens utløp, og ha en kvalitet som gjør kommunen attraktiv som bosted og for etableringer og knoppskyting i privat næringsliv.»

For å nå målet om 12000 innbyggere, er det viktig å prøve å holde på de yngre yrkesaktive. Det er denne gruppen som har størst mobilitet. Det er derfor denne gruppen, med deres familier, sine ønsker og behov som i særlig grad må tilfredsstilles. Som en konsekvens av hovedmålet for planperioden, skal følgende satsingsområder gjelde for Sør-Varanger: Næringsutvikling, infrastruktur, barn og ungdom, kompetansebygging og folkehelse.

3.2.3 Gjeldende reguleringsplaner i Kirkenes

Havne- og industriområdene i Kirkenes, de største næringsarealene, og Kirkenes sentrum er regulert gjennom gjeldende reguleringsplaner. Store deler av boligbebyggelsen i Kirkenes er derimot regulert gjennom kommuneplanens arealdel.

I den videre prosessen med byplanen vil man måtte se på hvilke reguleringsplaner innenfor planområdet som skal fortsatt gjelde.

3.2.4 Reguleringsplaner under arbeid

3.2.4.1 Havneplaner under arbeid

Det er flere igangsatte reguleringsprosesser for større havneområder i Sør-Varanger:

- Detaljregulering for Stamnetthavn i Høybukta vest
- Detaljregulering, Jakobsnes Arctic Logistics
- Områderegulering, Leirpollen
- Områderegulering, Pulkneset

Disse genererer til sammen mye areal satt av til industri. Det kan gi åpning for å omregulere bynære industriområder i Kirkenes til for eksempel næring, som også er også et ønske fra styringsgruppa, se kapittel 2.3 Overordnede føringer for sentrumsutvikling i Kirkenes, punkt 4.

Siden de ulike planprosessene for havn pågår parallelt med byplanarbeidet, vil det være mer hensiktsmessig å lage en egen reguleringsplan for havne- og industriområdene i Kirkenes i stedet for å ta det inn i byplanen. Før man omregulerer industriområder i Kirkenes til andre formål, må man se om havneplanene blir vedtatt, når de blir igangsatt, og hva slags industri de åpner for. Dette for å ikke risikere å stå uten ledige industriareal å tilby.

3.2.4.2 Andre reguleringsplaner under arbeid

Detaljregulering for Rådhusplassen 1

Privat planforslag. Regulerer en mindre omlegging av E6 i sentrum, boliger, forretning og kontor.

Detaljregulering for Domuskvartalet

Privat planforslag. Regulerer et større kvartal mellom Sydvarangerparken og torget i Kirkenes sentrum til bolig, forretning, kontor.

Detaljregulering for del av Prestøya

Privat planforslag. Planen tilrettelegger både for ny bruk av det gamle sykehuset, og etablering av ny bebyggelse på den tidligere sykehustomta. Forslaget regulerer hotell, tjenesteyting, kontor, boliger og næring.

Detaljregulering for E6 i Kirkenes

Statens vegvesen har i april 2019 varslet oppstart av detaljregulering for E6 i Kirkenes. Formålet for prosjektet er å utarbeide reguleringsplan for å øke trafikksikkerheten langs E6 for myke trafikanter i Kirkenes sentrum, samt å øke andelen som går, sykler eller bruker kollektivtransport. Tiltakene vil være ulike typer trafikksikkerhetstiltak.

Detaljregulering av Kirkenes barnehage

I Sør-Varanger kommunes budsjett og økonomiplan for 2019-2022 er det vedtatt at det skal bygges en ny Kirkenes barnehage. Denne skal lokaliseres på samme område som gamle Kirkenes barnehage. Oppstart av planarbeidet er ventet i mai 2019.

3.2.5 Andre kommunale planer under arbeid

Kommunedelplan for vei og trafikk

Kommunedelplan for vei og trafikk skal legge føringer for hvordan den trafikale utviklingen skal være i Sør-Varanger kommune. I planen skal man se på løsninger for de ulike trafikantgruppene. I planen skal man få avklart hvordan man ønsker parkering skal foregå, og hvilke trafikantgrupper som skal prioriteres i de ulike gatene i Kirkenes. Det er naturlig at man ser denne planen i sammenheng med arbeidet for kommunedelplan byplan Kirkenes.

Boligpolitisk handlingsplan

Boligpolitisk handlingsplan for Sør-Varanger kommune skal være en handlingsplan hvor kommunens boligpolitikk samordnes. Planen skal redegjøre for kommunens rolle innen både boligpolitiske- og sosiale forhold.

I forhold til Byplan Kirkenes, vil utfordringer knyttet opp mot sentrumsnære boliger være relevant, da i henhold til prinsipper om fortetting og samordnet areal- og transportplanlegging.

Strategisk næringsplan

Rådmannens forslag til strategisk næringsplan for perioden 2019-2029, med tilhørende handlingsplan, er styrende for det næringspolitiske arbeidet og prioriteringer i Sør-Varanger kommune. Visjonen er at man skal bli en innovativ kommune som samarbeider om nye løsninger med fire tilhørende strategier; næringsvennlig kommune, attraktiv by, moderne infrastruktur og innovativt næringsliv. Prinsippene teknologi, kompetanse og samarbeid skal være styrende for handlinger og aktiviteter. En av fire strategier er attraktiv by som har som mål at Kirkenes sentrum skal bli «...pulserende, annerledes og urban bykjerne med høy konsentrasjon av mennesker og bygg, naturlige møteplasser for alle og stor aktivitet på kveldstid og i helgene.» Strategien attraktiv by har delmål om at flere arbeiderplasser skal etableres i Kirkenes sentrum, sentrum skal være en sentral for reiselivsnæringen, gående og syklende skal være prioritert og parkeringsstrukturen i sentrum skal legge til rette for god nærings- og byutvikling.

4. Problemstillinger og utredninger

Kommunedelplan Byplan Kirkenes skal inneholde konsekvensutredning jf. pbl § 4-2. Byplan Kirkenes er en kommunedelplan, derfor vil utredningen være på et overordnet nivå. Noen tema vil likevel være hensiktsmessig å utrede nærmere. I tillegg vil man gjennom denne planprosessen, vurdere hvilke gjeldende reguleringsplaner innenfor planområdet som fortsatt skal gjelde.

De overordnede føringene for videre sentrumsutvikling i Kirkenes (se kapittel 2.3), reiser problemstillinger som bør søkes løst gjennom byplanen. Disse kan igjen sammenfattes til tre hovedproblemstillinger: «Konsentrert sentrum», «forbindelser og byrom» og «Kirkenes skal åpnes mot sjøen». De tre hovedproblemstillingene, og hvilke utredningsbehov de utløser, er beskrevet nærmere under.

4.1 Hovedproblemstillinger

4.1.1 Konsentrert sentrum

Det er et ønske at man skal legge boliger til sentrum og at det skal åpnes for leiligheter i strandsonen. Det er også lagt føringer for at man ønsker å legge virksomheter og tjenester til sentrum. Det blir derfor nødvendig å se på hvilke muligheter som finnes for både fortetting og omdisponering av arealer i sentrum.

En utfordring vil være å balansere fortetting/omdisponering opp mot bevaring av etterkrigsbebyggelsen i NBI-områdene. En annen utfordring vil være å finne områder langs sjøen som kan benyttes til leiligheter, men som samtidig ikke skal forringe allmennhetens tilgang til havet. Blir det aktuelt å fortette, vil det bli viktig å ha fokus på at man skal skape gode, attraktive bomiljø.

Utredningsbehov:

Det er behov for å gjennomføre fortetningsanalyse og volumstudier. Det er nødvendig for å finne ut hvordan man kan utnytte arealene i Kirkenes bedre, og skape et mer konsentrert sentrum. Samtidig vil man måtte se på hvordan man kan skape et mer konsentrert sentrum, uten at dette får negative konsekvenser for etterkrigsbebyggelsen. I forbindelse med fortetningsanalysen vil man derfor også måtte se på hvordan arkitekturen i Kirkenes skal utvikles i fremtiden.

4.1.2 Forbindelser og byrom

Kirkenes har mange byrom med potensiale for å bli attraktive. Det er mange parker og plasser i byen som kan fylles med aktivitet eller utvikles til gode møteplasser. Gode byrom er viktig med tanke på å gjøre byen bedre for myke trafikanter. Man ønsker at Prestøya, Hurtigrutekaia og sentrum skal forbindes med gang- og sykkelvei.

Sør-Varanger kommune utarbeider en kommunedelplan for vei og trafikk, parallelt med byplan for Kirkenes. Byrom og forbindelser er et tema som berører begge planene i stor grad.

Utredningsbehov:

I forarbeidet til byplanen har man begynt å se på hvilke gater og veier ulike trafikanter benytter. Dette er noe man må utrede videre, og benytte til å utarbeide en mobilitet- og byromsstrategi. Denne skal gi føringer for hvordan de ulike byrommene skal utformes og utvikles, samt hvordan veisystemet i Kirkenes skal planlegges for ulike trafikanter.

Når man skal legge føringer for hvordan byrommene skal brukes, blir det viktig å involvere innbyggerne og næringslivet. Planleggings- og landskapsarkitekturstudenter ved NMBU har tidligere laget mulighetsstudier med forslag til hvordan byrommene i Kirkenes kan oppgraderes. Disse er nyttige og gir mange gode ideer som kan benyttes i arbeidet.

4.1.3 Kirkenes skal åpnes opp mot sjøen

Kirkenes vender seg i liten grad mot sjøen i dag. De overordnede føringene for sentrumsutvikling i Kirkenes, legger føringer for at man ønsker å endre dette. Man ønsker å gjøre strandsonen i sentrum mer attraktiv, tilgjengelig og tiltalende gjennom forskjellige tiltak. Man ønsker at det skal etableres strandpromenade, molo med kaianlegg for mindre fartøy og at det skal bygges leiligheter i strandsonen. I tillegg ønsker man å etablere en gang- og sykkelforbindelse som skal knytte sammen sentrum, Hurtigrutekaia og Prestøya.

Store deler av strandsonen i Kirkenes i dag, består av havn, industri og grøntareal. Disse områdene er for det meste regulert i egne reguleringsplaner.

Den delen av strandsonen i Kirkenes som det er aktuelt å etablere strandpromenade og boliger i, er område S1 i kommuneplanens arealdel og Hinkefjæra. Det er tidligere gjort mulighetsstudier for hvordan en strandpromenade og molo med småbåthavn kan etableres i Kirkenes.

Utredningsbehov:

Utredningene som er knyttet til de andre hovedproblemstillingene «konsentrert sentrum» og «forbindelser og byrom» vil også måtte se på forhold knyttet til strandsonen. Det må undersøkes hvilke konsekvenser endringer i volum og fortetting får for Kirkenes sett fra sjøen og i strandsonen. Samtidig må man se på hvordan man skal utvikle attraktive byrom i strandsonen, og hvordan dette skal forbindes med byen.

Det er tidligere laget mulighetsstudie for utvikling av strandpromenade i Kirkenes, og planleggings- og landskapsarkitekturstudenter ved NMBU har sett på hvordan sjøen og sentrum kan forbindes bedre. Dette er materiale som kan brukes i utredningene og i utviklingen av byplanen.

4.2 Konsekvensutredning

Tema som vurderes jf. forskrift om konsekvensutredninger § 21:		
Tema	Kunnskapsgrunnlag og vurdering	Skal konsekvensutredes?
Barn og unges oppvekstvilkår	Man ønsker at barn og unge som vokser opp i Sør-Varanger skal velge å etablere seg i kommunen. Samtidig ønsker man at andre skal velge å bosette seg her. Det er gjennomført et prosjekt der man har sett på barn og unges trivsel og tilhørighet i Sør-Varanger kommune, i 2016. Det er også gjennomført ungdomsundersøkelser i 2018. Dette gir et godt bakteppe for videre konsekvensutredning av barn og unges oppvekstvilkår.	Ja
Arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet	I Kirkenes er sentrumsbebyggelsen for det meste i mur, mens boligbebyggelsen for det meste er trehusbebyggelse med saltak. I tillegg har Kirkenes industriområder tett på sentrum. Dette er med å sette uttrykk på den estetiske utformingen av Kirkenes. Dette er et tema som skal utredes i fortettingsanalysen.	Ja
Friluftsliv	Sør-Varanger kommune har i 2016/2017 gjennomført en friluftlivskartlegging. I denne er det registrert flere svært viktige friluftlivsområder innenfor planområdet for byplan Kirkenes. Friluftlivskartleggingen gir et godt nok kunnskapsgrunnlag på dette plannivået. Temaet trenger derfor ikke å konsekvensutredes, men skal beskrives i planbeskrivelsen.	Nei
Klimatilpasning/ klimaendringer, herunder risiko ved havnivåstigning, stormflo, flom og skred	Dette er tema som er godt belyst i kommuneplanens arealdel fra 2018. Stormflo påvirker vannspeilet i hele fjordsystemet utenfor Kirkenes. E6 til Prestøya, utfylte områder i Kirkenes ved Hurtigrutekaia, og naust i småbåthavna er utsatt for oversvømmelse ved stormflo. I tillegg kan vann presses opp i avløpssystemet under stormflo. En havnivåstigning vil også kunne påvirke fjordsystemet utenfor Kirkenes på samme måte som stormflo, som beskrevet over. Det er noen områder som er registrert som aktsomhetsområder for ulike typer skred: Kjerringstupet, Prestøya og Langfjorden. I kommuneplanens arealdel ble det tatt inn bestemmelser som tar hensyn til beregninger for fremtidig havnivåstigning. Klimatilpasning/klimaendringer er godt belyst i kommuneplanen. Samtidig er dette et tema som må være med i denne planens ROS-analyse. Det er derfor ikke behov for å utrede dette gjennom en egen konsekvensutredning.	Nei
Landskap	Fortetting og bygging i høyden kan få konsekvenser for hvordan Kirkenes fremstår i landskapet, spesielt fra sjøen. Men det kan også få konsekvenser for hvordan landskapet fremstår	Ja

	inne i byen. Dette er et tema man blir nødt til å se på utarbeidelse av en fortettingsanalyse.	
Naturmangfold	Alt dyrelivet på Kirkeneshalvøya er fredet. Det er registrert flere ansvarsarter og kritisk truede arter i Kirkenes. Særlig i området rundt Prestøya. Det er registrert funksjonsområde for vade-, måke- og alkefugler, samt for havdykkender ved Prestøya. Ut fra det vi vet nå, vil ikke planen legge opp til endringer av arealbruk som kan få konsekvenser for naturmangfoldet.	Nei
Økosystemtjenester	Konsekvenser for økosystemtjenester er ikke tidligere blitt utredet i Kirkenes. Økosystemtjenester henger sammen med flere andre utredningstema, som klimatilpasning, friluftsliv og naturmangfold.	Ja
Nasjonalt og internasjonale fastsatte miljømål	Bøkfjorden er registrert som nasjonal laksefjord. Det er gjort flere undersøkelser om laksen i Bøkfjorden, knyttet til industriaktivitet (gruvedrift, oljeomlasting). Dette gir et godt nok kunnskapsgrunnlag på dette plannivået.	Nei
Forurensning (utslipp til luft, herunder klimagassutslipp, forurensning av vann og grunn, samt støy)	I en rapport fra Fylkesmannen om forurenset sjøbunn fra 2012, fremgår det at det er mye forurensning i sjøbunnen rett utenfor Kirkenes. Kommunen er ikke kjent med at det er gjennomført noen tiltak enda, for å bedre dette. Industriområdet på Prestøya, sør for E6 ligger på en avfallsfylling. Området er registrert som et større forurenset område der det er nødvendig med tiltak. Det er gjennomført noen avbøtende tiltak, som asfaltering av flere overflater på industriområdet. I tillegg er det registrert forurensning i arbeidergata, på væggerjordet og rundt KIMEK. Statens vegvesen fikk i 2012 gjennomført støyberegninger for Kirkenes. Disse viser at bebyggelsen langs E6, FV 367 og i Pasvikveien er utsatt for trafikkstøy. En støyrapport fra 2013 fra Kirkenes havn, viser at en del nærliggende boliger ble utsatt for støy ved lossing av steinmasser ved dypvannskaia. I dag losses det ikke stein fra dypvannskaia lengre, støyproblemene er derfor redusert. Likevel viser rapporten at støyende aktiviteter på havneområdet, kan ha negative konsekvenser for de nærliggende boligene.	Ja
Vannmiljø, jf. vannforskriften	Kirkenes hører til vannområde Pasvik. Vannområdet er godt undersøkt, og det er utarbeidet en tiltaksanalyse for 2016-2021.	Nei, men tiltakene som fremkommer av tiltaksanalysen må følges opp i byplanen.
Næringsinteresser	Sør-Varanger kommune har i 2019 vedtatt en strategisk næringsplan. I arbeidet med denne planen ble næringslivsinteressene i Kirkenes kartlagt, noe som også kan benyttes i arbeidet med byplanen. Et velfungerende sentrum er viktig for næringslivet. Fortetting, transformasjon, byrom og mobilitet kan få både positive og negative konsekvenser for næringslivet.	Ja

Samiske interesser	Det er ikke noe som indikerer at samiske interesser blir berørt av planarbeidet.	Nei
Reindrift	Det er for det meste allerede bebygde områder. Planen legger ikke opp til endringer av LNFR-områder.	Nei
Folkehelse (befolkningens helse og helsens fordeling i befolkningen)	I 2016 ble det utarbeidet en oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer, for Sør-Varanger. I tillegg har det blitt gjennomført et prosjekt der man har sett på barn og unges trivsel og tilhørighet i Sør-Varanger kommune i 2016. Man har derfor et relativt godt kunnskapsgrunnlag når det gjelder folkehelse. Folkehelse er et tema som går inn i flere andre utredningstema. Likevel er det særlig innenfor mobilitet- og byrom at folkehelse er spesielt viktig som tema. Det vil derfor bli utredet som en del av mobilitet- og byromsstrategien.	Ja
Teknisk infrastruktur	Det gamle sykehusområdet på Prestøya, er et aktuelt transformasjonsområde. Det kan medføre behov for økt kapasitet for vann blant annet. Fortetting i sentrum, med flere boliger og mer næring, kan føre med seg trafikale konsekvenser. Teknisk infrastruktur vil være et tema som utredes i forbindelse med mobilitet- og byromsstrategien.	Ja
Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger	Sør-Varanger kommune har en klima- og energiplan fra 2007. I tillegg har Varanger kraft gjennomført en lokal energiutredning i 2013. Til sammen gir disse et godt kunnskapsgrunnlag med tanke på energiforbruk og energiløsninger for dette plannivået. Når det gjelder transportbehov, så er dette noe som skal utredes gjennom mobilitet- og byromsstrategien.	Ja
Tilgjengelighet/ Universell utforming (tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett)	Tilgjengelighet vil være et tema som må utredes som en del av mobilitet- og byromsstrategien.	Ja
Uterom og grønnstruktur	I Kirkenes har vi mange uterom, men de relativt lite i bruk. Det er et ønske at byrommene blir mer attraktive. Hvis det fortettes i byen vil parkene og de andre byrommene sannsynligvis bli mer brukt som aktivitets- og rekreasjonsarenaer for de som bor i byen. Temaet vil bli utredet i mobilitet- og byromsstrategien.	Ja
Kulturminner og kulturmiljø	I Kirkenes er det tre NBI-områder med kulturmiljø av nasjonal verdi. Endringer i fasader, høyder m. m, kan forringe kvaliteten på kulturmiljøene. I NBI-området «boligbyen», kan man tydelig se at fasadeendringer har forringet mye av de opprinnelige arkitektoniske uttrykket. Man har et godt kunnskapsgrunnlag av situasjonen i dag, gjennom en rapport som er laget riksantikvaren.	Ja

	Det er en utfordring at store deler av sentrumsbebyggelsen, samt områder nært sentrum ligger innenfor NB!-områder. Dette er pressområder, der man ønsker at det skal bygges konsentrert. Temaet skal utredes i forbindelse med fortettingsstrategien.	
Kriminalitetsforebygging	I Sør-Varanger har det vært en svak nedgang i anmeldte lovbrudd per 1000 innbygger mellom 2008-2017. Det er ikke kjent at det er noen spesielle kriminalitetsproblemer i Kirkenes som kan være knyttet til bystruktur eller demografi i byen. Man kan forebygge kriminalitet i byutvikling ved å for eksempel sørge for at det vender boligvindu mot alle områder, og at det er god lyssetting i byen.	Ja
Jordressurser (jordvern) og viktige mineralressurser	Det er for det meste allerede bebygde områder. Planen legger ikke opp til endringer av LNFR-områder.	Nei
Beredskap og ulykkesrisiko	I 2018 ble helhetlig ROS-analyse for Sør-Varanger vedtatt. I tillegg ble det laget en ROS-analyse i forbindelse med kommuneplanens arealdel. Til sammen gir disse et godt kunnskapsgrunnlag med tanke på beredskap og ulykkesrisiko for Kirkenes. Det må lages en ROS-analyse for byplan Kirkenes, der beredskap og ulykkesrisiko skal vurderes. Det er derfor ikke behov for å lage en egen konsekvensutredning av temaet.	Nei
Sosial infrastruktur	Byplanen skal se på muligheten for å fortette i Kirkenes, slik at flere bor i, og nært sentrum. Dette kan få innvirkning på sosial infrastruktur som skole og andre institusjoner.	Ja

4.3 Planutforming

Basert på utredningene, skal det utformes et planforslag i tråd med plan- og bygningsloven § 11-5. Planforslaget skal inneholde en beskrivelse der det fremgår hvordan nasjonale mål og retningslinjer og overordnede planer for arealbruk er ivarettatt. Konsekvensutredningen skal være en del av planbeskrivelsen. Planbeskrivelsen skal legge grunnlaget for det som nedfelles i plankartet og planbestemmelsene med retningslinjer.

5. Høring/offentlig ettersyn av planprogram og varsel av oppstart

5.1 Høring/offentlig ettersyn

Planprogrammet ble vedtatt lagt ut på høring samtidig med varsel av oppstart, i utvalg for plan og samferdsel 14.05.2019. Planen ble sendt ut på høring, og annonsert i Sør-Varanger avis 23.05.2019.

Det ble avholdt et felles åpent møte 28.05.2019 i kantina på rådhuset sammen med Statens vegvesen. Kommunen informerte om kommunedelplan byplan Kirkenes, og Statens vegvesen informerte om detaljregulering av E6 i Kirkenes.

Det ble i høringsperioden avholdt et informasjonsmøte med Kirkenes næringshage, Sør-Varanger utvikling og Visit Kirkenes.

Saksbehandler ble invitert til møte i eldrerådet 28.05.2019 for å informere om planprogrammet.

Under Kirkenesdagene 2019 skal planavdelingen ha et lokale i gågata, der folk kan komme innom å gi sine innspill til det videre planarbeidet.

5.1.1 Kirkenes næringshage 05.07.19

Kirkenes Næringshage støtter det foreslåtte planprogrammet i sin helhet og ønsker å delta i det videre arbeidet som del av den eksterne ressursgruppen.

Det har de senere årene vært et sterkt fokus på sentrumsutvikling i Kirkenes. Kirkenes Næringshage anser derfor planarbeidet som godt forankret i lokalt næringsliv. Imidlertid er deler av de overordnede føringene for sentrumsutviklingen påvirket og i mulig konflikt med andre reguleringsplaner under arbeid. Dette gjelder spesielt prosessene rundt havn og arealer avsatt til industri. Kirkenes Næringshage mener imidlertid det er viktig at planarbeidet med sentrumsutvikling ikke stopper opp i påvente av avklaringer rundt parallelle planarbeider. Planarbeidet med kommunedelplan byplan bør derimot fokuseres sterkt rundt de områder som ikke er påvirket eller i konflikt, slik at man med dette arbeidet jobber frem resultater som gir god forutsigbarhet for næringsutvikling og byutvikling i sentrum.

Rådmannens kommentar: Rådmannen tar innspillet til orientering.

5.1.2 Fylkesmannen i Troms og Finnmark, 05.07.2019

Fylkesmannen vil først og fremst berømme Sør Varanger kommune for utarbeidelse av et informativt og godt planprogram for utvikling av Kirkenes sentrum.

Planen går inn i Fylkesmannens samordningsoppgave. Ordningen gir Fylkesmannen fullmakt til å samordne og eventuelt avskjære innsigelser fra statlige regionale myndigheter.

Faglige råd

Planforum

Planforslaget er omfattende og vi anbefaler at den legges fram i Planforum v/Finnmark fylkeskommune før offentlig ettersyn. Her møter sektormyndighetene og kan gi innspill til formål og bestemmelser med sikte på å lokalisere uenigheter, finne omforente løsninger og unngå innsigelser.

Nasjonale føringer:

I punkt 3.1.1 referer dere til nasjonale forventninger (2015). Det er kommet nye nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023. Vi ber dere oppdatere planprogrammet på dette punktet.

Kapittel 4.1 Hovedproblemstillinger redegjør på en god måte de problemstillingene dere skal utrede nærmere. I denne sammenhengen er det viktig at dere også sier noe om hvordan dere tenker å styre fortettingen (konsentrert sentrum).

Fortetting i sentrum kan for eksempel styres med utbyggingsrekkefølge i bestemmelsene. Dere kan også vurdere å sette krav til type fortetting i de ulike deler av byen. I denne sammenhengen er det viktig at dere også ser på eventuelt behov for en høyhusstrategi for Kirkenes sentrum.

I punkt 4.2 Konsekvensutredning står det at tema barn og unges oppvekstvilkår ikke skal konsekvensutredes videre. Vi ser at det foreligger et kunnskapsgrunnlag om oppvekstvilkår for barn og unge. Dette er veldig bra, men ikke tilstrekkelig i denne sammenhengen. Temaet barn og unge må konsekvensutredes i forhold til foreslåtte nye tiltak i sentrumsområder. Vi erfarer at fortetting i byer ofte får store konsekvenser for denne gruppen. Dette gjelder også tema for kriminalitetsforebygging. I det videre arbeidet må foreslåtte tiltak redegjøre for tiltakets konsekvens for barn og unge og kriminalitetsforebygging.

Rådmannens kommentar:

Planforum: Sør-Varanger kommune har gode erfaringer med å bruke planforum, og vil bruke forumet før offentlig ettersyn.

Nasjonale føringer:

Nye nasjonale forventninger vil innarbeides i planprogrammet.

Fortetting:

Hvordan vi tenker å styre fortetting er noe vi vil måtte stake ut kurs for, etter å ha jobbet med en fortettingsanalyse. Det er mange overlappende hensyn, blant annet forholdet til eksisterende bygningsmiljø. Vi vil derfor ikke si noe mer om hvordan vi skal styre fortettingen i planprogrammet.

Tema barn og unge:

Rådmannen tar fylkesmannen sitt innspill til følge, og vil konsekvensutrede temaet.

Tema kriminalitetsforebygging:

Rådmannen tar fylkesmannen sitt innspill til følge, og vil konsekvensutrede temaet.

Øvrige innspill tas til orientering.

5.1.3 Finnmark fylkeskommune, 09.07.2019

Planfaglig innspill:

Formålet med planen er å legge til rette for en helhetlig byutvikling i Kirkenes, i tråd med overordnede føringer. Kommunestyret vedtok 15.06.16 planstrategi for 2016-2019. I henhold til denne skal det lages en byplan for Kirkenes, som en kommunedelplan.

Finnmark fylkeskommune mener at det er utarbeidet en ryddig og tydelig fremdriftsplan. Det er en tydelig og grei framstilling av de planprosessene som pågår, og som til en viss grad berører hverandre. Det er også en ryddig og oversiktlig framstilling av problemstillinger, samt en oversikt over nødvendige utredninger.

Medvirkning:

Ferdig plan skal være noe kommunens innbyggere skal kunne stå for. Dette kan oppnås ved at planprosessen er åpen, i tillegg til at kommunen legger opp til en bred og variert medvirkningsprosess som er rettet mot alle deler av befolkningen.

3.1 Nasjonale føringer:

Finnmark fylkeskommune gjør oppmerksom på at nye nasjonale forventninger ble vedtatt 14.5.2019, og skal legges til grunn ved kommunal, regional og statlig planlegging etter plan- og bygningsloven.

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

4.1.1.Konsentrert sentrum:

Planprogrammet sier at det er ønskelig å legge boliger til sentrum ved å åpne opp for å bygge leiligheter i strandsonen. Samtidig ønsker kommunen å legge virksomheter og tjeneste til sentrum. Det kan være utfordrende å regulere samme områder til boligbygging og næringsbygg.

Dette vil kreve varsomhet i forhold til hvilke type næring som kan tillates i nær tilknytning tilarealer som er regulert for boliger.

Vi vil gjøre kommunen oppmerksom på at i plan- og bygningsloven § 1-8, fremgår det at i 100- metersbeltet langs sjø/vassdrag skal det «tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser».

For å fravike byggeforbudet i 100-metersbeltet må kommunen sette byggegrense mot sjø/vassdrag jfr. plan- og bygningslovens § 1-8, tredje ledd. Ved fastsetting av byggegrense nærmere enn 100 meter fra sjø/vassdrag må strandsonens betydning for landskap, naturmiljø og friluftsliv være vurdert og dokumentert. Byggegrense må vurderes både for nye områder som legges ut i kommunedelplanen, samt områder som er satt av til utbygging i gjeldende plan.

4.1.2. Forbindelser og byrom:

Det er svært positivt at planarbeidet med kommunedelplan for Kirkenes sentrum sees i sammenheng med kommuneplan for vei og trafikk, samt at det skal utarbeides en mobilitet- og byromsstrategi. Det er også positivt at innbyggere og næringsliv skal involveres i planarbeidet.

For at byrom skal bli attraktivt og bli brukt av befolkningen, er det også viktig å vurdere spesielle klima og værforhold i etablering av uterom. Det kan være nyttig å engasjere eller utrede dette i samarbeid med landskapsarkitekter, som har fokus og lokal kunnskap om klima og spesielle værforhold.

Folkehelse og friluftsliv:

Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging. Dette vil si at folkehelse skal integreres i all planlegging, og at det i planleggingen tas hensyn til faktorer som kan ha innvirkning på helsen.

Gode nærmiljøer og muligheter for å utøve helsefremmende aktivitet er en forutsetning for å kunne nå de nasjonale målene. Derfor er det viktig at grøntområder og gjennomgående turløyper blir sikret gjennom plan.

Derfor er det bra at kommunen ser viktigheten av at folkehelse inngår i flere utredningstemaer, samt at folkehelse utredes som en del av mobilitet- og byromsstrategien.

Det kommer frem at kommunen ønsker å skape attraktive byrom, noe som er viktig for helse og trivsel. I den forbindelse er det bra at allmenhetens tilgang til sjøen blir prioritert. Det er positivt med en havnepromenade, samt gang- og sykkelforbindelse mellom sentrum og Prestøya. Det er viktig at planen sikrer grøntområdene og friluftsområdene i tilknytning til byen, samt sikrer og legger til rette for transportårer, stier og turruter til friluftsområdene slik at disse kan bli aktivt brukt.

Vannforvaltning:

1. juli 2016 vedtok Klima- og miljødepartementet (KLD) en regional vannforvaltningsplan for Norsk-Finsk vannregion. Etter vannforskriften § 29 om vedtak av forvaltningsplaner skal planen legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunale og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen. Plandokumentene er tilgjengelig fra [Vannportalen](#).

I tillegg skal vannforskriften § 12 vurderes når det skal fattes enkeltvedtak om ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst som kan medføre at miljømålene ikke nås eller at tilstanden forringes. Det er tiltakshaver som har ansvar for å fremskaffe kunnskap om tiltakets virkning. KLD har utarbeidet en veileder for når og hvordan § 12 skal [benyttes](#).

Kommunen har myndighet på flere områder som påvirker vannmiljøet og vannkvaliteten, blant annet drikkevann, avløp, forurensning, landbruk, friluftsliv og arealbruk. Kommunen sin rolle i vannforvaltningsarbeidet er ytterligere beskrevet i nasjonale føringer av [2019](#). Med bakgrunn i dette er det ønskelig at kommunen ivaretar hensyn til vannmiljøet i sine kommunale planer og strategier. Det anbefales at de ulike vanntema samordnes og integreres i det ordinære plansystemet i kommunen.

Tema forurensning:

Store deler av sjøbunnen rundt Kirkenes er forurenset. Industriområdet på Prestøya ligger på en avfallsfylling, og er registrert som et større forurenset område. I tillegg er det registrert

forurensning i Arbeidergata, Væggerjordet og rundt KIMEK. Det er positivt at disse problemstillingene skal vurderes videre i konsekvensutredningen. Dette temaområdet bør også ses i tett sammenheng med befolkningens tilgang til rene og lite forurensete nærområder som en betydning for folkehelse, friluftsliv og oppvekstsvilkår.

Sør-Varanger kommune er ikke kjent med at det er gjennomført noen tiltak i sjøbunnen rundt Kirkenes. Det anbefales at denne problemstillingen drøftes videre med Fylkesmannen i Troms og Finnmark og Miljødirektoratet. Miljødirektoratet har utarbeidet en handlingsplan for opprydding i forurenset sjøbunn. I Finnmark omfatter dette kun Hammerfest havn. I et nylig innspill til oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanen skriver Miljødirektoratet følgende om forurenset sjøbunn og sedimenter:

«Lokalt initiativ fra andre statlige etater, berørte kommuner og utbyggere kan bidra til at områder likevel kan prioriteres. Eksempelvis kan en kommune søke om midler fra Miljødirektoratet til undersøkelser og opprydding, da må søknaden være politisk forankret, kommunen må ha en plan og en målsetting for området, samt at kommunen selv må stille med minimum 25% av kostnadene for tiltaket, jfr. forskrift om tilskudd til oppryddingstiltak i forurenset grunn og forurenset bunn i sjø og ferskvann»

Tema vannmiljø, jfr. Vannforskriften:

Vannmiljø og vannforskriften skal ikke vurderes som et eget tema i konsekvensutredningen, men tiltakene som fremkommer i tiltaksanalysen og vannforvaltningsplan 2016-2021 skal følges opp i byplanen. Dette innebærer blant annet tiltak som:

- <https://vann-nett.no/portal/#/measuredetails/1106-67-M>
- <https://vann-nett.no/portal/#/measuredetails/1106-68-M>

Kulturminnefaglig innspill - nyere tid/bygningsvern:

Kirkenes sentrum er som kjent registrert i Riksantikvarens NB! register. Med bakgrunn i bygningsmassen samt arkitektur, gatestrukturer og historikk er byen delt i 3 delområder. Kirkenes ble totalt ødelagt under 2. verdenskrig. Etter krigen ble byen gjenreist og det er ikke tilfeldig hvordan byen ble planlagt og bygget opp. Det var reguleringsplaner, eldre bystrukturer og arkitektkontor som utformet byrommet og bygningsmassen. I arbeidet med sentrumsplanen må disse områdene tas hensyn til som en del av Kirkenes sin byhistorie. I planprogram til kommunedelplan byplan for Kirkenes beskrives også NB!-områdene som hensynssoner.

I planprogrammet er en av hovedproblemstillingene fortetting/omdisponering opp mot bevaring av etterkrigsbebyggelsen i NB!-områdene. Det må legges tydelige føringer på NB!-områdene når det gjelder fargebruk, fasadeendringer som utforming på tilbygg og nybygg, skifte av kledning, takform samt taktekke, slik at områdenes hovedstruktur og bygningenes opprinnelige formspråk ikke endres eller forringes.

Dersom Sør-Varanger kommune ønsker å vise fram særpreget til Kirkenes samt å la byens historie være synlig for fremtiden, må det legges klare føringer for hvordan sentrum skal og kan bygges. Dette må gjøres uten at det går på bekostning av viktige kulturhistoriske verdier. Vi ser at det stadig kommer til små utbygg, nye inngangsparti og takopplett, noe som er med på å endre områdenes karakter. Endringene kan i seg selv virke å ha liten virkning på bygningsmiljøet, men flere slike endringer er med på å forringe det helhetlige uttrykk. Kommunen må legge vekt på at det skal søkes om tillatelse til alle tiltak i NB!-områdene. Det må stå i reguleringsbestemmelsene at kulturminnevernet i Finnmark fylkeskommune skal være høringspart i saker som gjelder innenfor og i grensen til NB!-områdene. I tillegg skal det tas med i bestemmelsene at alle SEFRAK-registrerte bygninger og gjenreisningsbebyggelse, også utenfor NB!-området skal sendes til høring til Finnmark fylkeskommune.

I kap. 4.2 om konsekvensutredning heter det at arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet, samt kulturminner og kulturmiljø skal konsekvensutredes, noe Finnmark fylkeskommune ser på som positivt.

I forslag til planprogram for kommunedelplan byplan for Kirkenes ligger store deler av Sydvaranger AS innenfor byplanområdet. Det foreligger en egen reguleringsplan for Sydvaranger AS sentrumsnære områder i Kirkenes, vedtatt 25.06.08. I planene er området rundt Lokstallen SB 1 Forretninger/kontor avsatt til spesialområde bevaring, og dette bør fortsatt være spesialområde bevaring. Området FKB 2 og FKB 1 er avsatt til Forretning/kontor/bensinstasjon.

Bygningene innenfor reguleringsområdet har høy verneverdi, både med bakgrunn i industriarkitektur og kulturhistorien for Kirkenes og Sydvaranger AS. Ved planlegging av ny bruk av området mener Finnmark fylkeskommune at de store industribygningene vil kunne egne seg til gjenbruk. De kan transformeres til annen bruk gjennom å skape nytt interiør mens eksteriøret ivaretas. På denne måten kan det regulerte området tas i bruk, men områdets opprinnelige karakter ivaretas.

Vi anbefaler Sør-Varanger kommune å lese Riksantikvarens vedtatte bystrategi.

Kulturminnefaglig innspill – arkeologi:

Kultur, kulturminne og miljøavdelinga kjenner ikke til automatisk freda kulturminner i det aktuelle området. Vi har derfor ingen særskilte merknader til planen.

Vi minner imidlertid om aktsomhetsplikten, som bør tas med i reguleringsbestemmelsene. Vi foreslår følgende formulering:

Kulturminner og aktsomhetsplikt:

Skulle det under arbeidet i marka komme fram gjenstander eller andre spor som indikerer eldre tids aktivitet i området, må arbeidet stanses omgående og melding sendes Finnmark fylkeskommune og Sametinget, jf. Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (Kulturminneloven) § 8 andre ledd. Denne meldeplikten må formidles videre til de som skal utføre arbeidet.

Rådmannens kommentar:

Planfaglige innspill

Nasjonale føringer: Nye nasjonale forventninger vil innarbeides i planprogrammet.

Forbindelser og byrom: Innhenting av ekspertise (for eksempel landskapsarkitekt) vil bli vurdert.

Øvrige planfaglige innspill tas til orientering.

Kulturminnefaglige innspill

NBI-områdene skal videreføres som hensynsoner i kommunedelplan byplan Kirkenes.

Når det gjelder føringer for fargebruk, fasadeendring m.m innenfor NBI-områdene, er dette noe som vi må se nærmere på i det videre planarbeidet. FFK vil bli involvert.

Aktsomhetsplikten vil bli inarbeidet i planbestemmelsene.

Øvrige kulturminnefaglige innspill tas til orientering.

5.1.4 Kystverket, 05.07.2019

Planen bør inneholde opplysninger om gjeldende regelverk utover planbestemmelsene alene. Dette vil gjøre planen mer informativ og hensiktsmessig for brukere og eventuelle utbyggere.

Vi gjør oppmerksom på at alle tiltak/bygg/etableringer i sjø krever egen tillatelse etter havne- og farvannslovens bestemmelser i tillegg til tillatelser etter plan- og bygningsloven.

Det bør blant annet opplyses om at alle tiltak/byggearbeider langs land og ut i sjøen må i tillegg til behandling etter plan- og bygningsloven behandles etter havne- og farvannsloven av 17. april 2009 nr. 19.

Planlegges det tiltak som påvirker eventuelle ledninger eller kabler i sjøen, må dette avklares med eierne av disse. Dette av privatrettslige hensyn.

Planlagte tiltak som kan skape vesentlig ulempe for den alminnelige ferdsel krever tillatelse fra Kystverket etter tiltaksforskriften.

Rådmannens kommentar:

Innspill om at planen bør inneholde opplysninger om gjeldende regelverk utover planbestemmelsene tas til følge.

Øvrige innspill tas til orientering.

5.1.5 Statens vegvesen, 09.07.2019

Statens vegvesen viser til høringsbrev av 23.05.2019 samt felles folkemøte Sør-Varanger kommune og Statens vegvesen den 28.05.2019. Planarbeidet med Byplan Kirkenes sammenfaller i tid med Statens vegvesens reguleringsplanarbeid for trafikksikkerhetstiltak på E6 i Kirkenes sentrum og planarbeidet samordnes etter vårt syn godt gjennom et tett samarbeid. Statens vegvesens reguleringsplanarbeid har ikke kommet så langt at vi har konkrete innspill til byplanen, men det vil komme i påfølgende offentlig ettersyn høsten 2019.

Vår kommentar:

Statens vegvesen er fornøyd med at Sør-Varanger kommune ønsker å fortette boliger, virksomheter og tjenester til sentrum fremfor at det etableres nye tiltak utenfor sentrum. Dette støtter opp under en samordnet bolig-, -areal, og transportplanlegging, og gir gode muligheter for økt kollektivbruk og reduksjon i biltrafikken slik at de nasjonale klimamålene kan nås. Det er videre positivt at det skal legges til rette for gående i sentrum og at biltrafikk i sentrum kan reduseres. Videre er det å etablere en sammenhengende gang- og sykkelforbindelse mellom sentrum og hurtigrutekaia/Prestøya i tråd med Statens vegvesens ønsker om økt trafikksikkerhet og sammenfaller med hovedmålsettingen for vår reguleringsplan som er økt trafikksikkerhet på E6-strekningen.

Sør-Varanger kommune beskriver hvilke utredninger som må gjøres for å kunne ta stilling til hvordan byen eventuelt kan fortettes, attraktive byrom kan etableres og brukes av folk og hvordan vegsystemet skal planlegges for ulike trafikantgrupper. Statens vegvesen er enige i at dette må utredes, og det må ses i sammenheng med reguleringen av E6 gjennom byen. Det er en kompleks trafikk- og parkeringssituasjon i Kirkenes og en samlet vurdering av dette er en krevende prosess som må samordnes godt både med Statens vegvesen og Finnmark fylkeskommune. Sør-Varanger kommune arbeider med nye parkeringsbestemmelser og det er svært viktig for trafikksikkerheten å få til gode parkeringsløsninger. Vi imøteser med bakgrunn i dette fortsatt et godt samarbeid i planarbeidet.

Rådmannes kommentar: Rådmannen tar innspillene til orientering.

5.1.6 Avinor, 09.07.2019

1. Innledning

Luftfartstilsynet har den 18.05.2017 med hjemmel i § 1 i Forskrift om sertifisering av flyplasser mv. datert 25.08.2015, jf. artikkel 6 i EU-forordning nr. 139/2014, sertifisert Kirkenes lufthavn Høybuktknoen.

Planområdet ligger ca. 3980 – 7700 meter øst/nordøst for landingsterskel til bane 24 (fra nordøst) ved Kirkenes lufthavn.

2. Høyderestriksjonsflater/hinderflater i restriksjonsplanen for Kirkenes lufthavn Vestre og midtre del av planområdet er berørt av følgende høyderestriksjonsflater/hinderflater i restriksjonsplanen (tegning ENKR-P-08) for Kirkenes lufthavn, jf. EASA-krav CS ADR-DSN.J.480 gjeldende fra 08.12.2017:

Horisontalflaten på kote 130,9 meter over havet (moh), jf. EASA-krav CS ADR-DSN.H.420. Innflygingsflaten til bane 24 (fra nordøst), jf. EASA-krav CS ADR-DSN.H.425. Den koniske flaten, jf. EASA-krav CS ADR-DSN.H.415.

Høyderestriksjonene innenfor planområdet ligger på kote 130,9 moh – 230,9 moh, med strengest restriksjoner nærmest lufthavnen. Prestøya med omkringliggende sjø i østre del av planområdet er ikke berørt av høyderestriksjonsflater/hinderflater.

Terrenghøyden innenfor planområdet ligger på ca. kote 0 – 100 moh. Avinor ber om at det opprettes en hensynssone (sikringssone) H190_1 for den delen av planområdet som er berørt av restriksjonsplanen for Kirkenes lufthavn, og at det knyttes følgende bestemmelse til hensynssonen:

Høyderestriksjonsflater/hinderflater i restriksjonsplanen for Kirkenes lufthavn:

Det må ikke etableres bygg, anlegg eller faste kraner som gjennomtrenger gjeldende høyderestriksjonsflater i restriksjonsplan for Kirkenes lufthavn (Avinors tegning ENKR-P-08). Høyderestriksjonskravet gjelder også for skip eller rigger som befinner seg innenfor sjøarealene, enten midlertidig eller permanent. Bygg m.v. som når oppunder maksimal tillatt byggehøyde, skal utstyres med hinderlys. Dersom det skal benyttes byggekraner som bryter høyderestriksjonsflatene, skal Avinor varsles på forhånd og godkjenne kranbruken. Det kan være aktuelt at tiltakshaver utarbeider en risikoanalyse etter anerkjent standard for å fastslå om kranbruken er akseptabel med hensyn til flysikkerheten. Søknad om bruk av byggekran med eventuell tilhørende risikoanalyse skal sendes Luftfartstilsynet for godkjenning. Søknad sendes via Avinor for påtegning.

Når det gjelder oppstilling og bruk av kraner, vises til følgende regelverk for rapportering, registrering og merking av luftfartshinder:

<https://luftfartstilsynet.no/aktorer/flysikkerhet/luftfartshinder-oppstilling-og-bruk-av-kraner/>

3. Byggerestriksjoner for flynavigasjonsanlegg

Planområdet er vurdert nedenfor med hensyn til byggerestriksjonskrav (BRA-krav) for flynavigasjonsanleggene ved Kirkenes lufthavn, jf. § 6 i Forskrift om kommunikasjons-, navigasjons- og overvåkingstjeneste, BSL G 6-1 av 27.06.2011.

På grunn av Tennvatnfjellet vil det først bli fri sikt mot flynavigasjonsanleggene ved høyder over 170 moh. I praksis vil ikke bygg/anlegg og oppankring av rigger/båter bli så høye og samtidig skape problemer på 4 km avstand. Det vil følgelig ikke være behov for en egen bestemmelse om radiotekniske vurderinger innenfor planområdet.

4. Flystøysoner

Til orientering er planområdet ikke berørt av gjeldende flystøysoner for Kirkenes lufthavn.

5. Avsluttende merknader

Dersom overnevnte hensynssone med bestemmelse om høyderestriksjonsflater/hinderflater i restriksjonsplanen for Kirkenes lufthavn (punkt 2) ikke innarbeides i kommunedelplanen, vil Avinor senere vurdere å fremme en innsigelse til planen, jf. Plan- og bygningsloven § 5-4.

Rådmannens kommentar: Hensynssone med bestemmelse om høyderestriksjonsflater/hinderflater i restriksjonsplanen for Kirkenes lufthavn vil innarbeides i planens bestemmelser.

Øvrige innspill tas til orientering.

5.1.7 Sør-Varanger historielag, 09.07.2019.

Sør-Varanger historielag er med i den eksterne ressursgruppa og regner med at vi aktivt kan medvirke i det videre planarbeidet. Vi vil foreløpig gi noen korte kommentarer til planen.

Strandpromenaden og aktiviteter i strandsonen.

- Det er viktig at kultur- og krigsminner i dette området bevares og presenteres på en god måte både for lokalbefolkningen og turister.
  - o Her tenker vi spesielt på «Flysikringa», men også på etablering/plassering av eventuelle nye kultur-/krigsminner og minnesmerker.

Konsentrert sentrum og forbindelser og byrom.

- Eksisterende minnesmerker må ivaretas på en slik måte at de gir Kirkenes en identitet.
  - o Vedlikehold og god merking. Merking gjennom skilting og oppdaterte bykart.

Rådmannens kommentar: Rådmannen tar innspillet til orientering.

5.1.8 Eldrerådet, 03.06.2019

Byplan Kirkenes.

Eldrerådet deltok i møte på rådhuset hvor planarbeidet ble presentert. Vi ser med interesse at det bla er tenkt å åpne for bygging av leiligheter ut mot sjøen. Vi gav innspill på at en må tenke på at der er behov for tilrettelagte leiligheter i sentrum, gjerne kombinert med aktivitetssentere helse- og andre tilbud for eldre og bevegelseshemmede.

Det ble gjort oppmerksom på at Hammerfest har gjort en tilsynelatende god jobb med sin sentrumsplan. En gjorde byvandring med innbyggere, fikk sett i praksis hvordan det var å ta seg frem med rullestol, for svaksynte etc. Dette har resultert i gode praktiske løsninger.

Forslag til vedtak: Eldrerådet ber om at det settes fokus på tilrettelegging for eldre og bevegelseshemmede, både når det gjelder uterom og boliger.

Rådmannens kommentar: Rådmannen tar innspillet til orientering.

5.1.9 Forsvarsbygg, 19.06.2019

Vi viser til oppstart og offentlig ettersyn av planprogram for kommunedelplan for byplan Kirkenes. Forsvarsbygg uttaler seg med hensyn til å ivareta Forsvarets arealbruksinteresser etter plan- og bygningsloven og sikkerhetsloven m.m.

Forsvaret har sentral tilstedeværelse i Sør-Varanger kommune, og det er viktig at dette kan videreføres på en optimal måte. Vi ber om planarbeidet med områdereguleringsplan for Høybuktknoen nevnes under pågående planarbeid. Utover dette har vi ingen øvrige merknader til planprogrammet.

Rådmannens kommentar: Områderegulering for Høybuktknoen skyte- og øvingsfelt, berører ikke varslet planområde til kommunedelplan byplan Kirkenes, og har heller ikke innvirkning på hvordan byen reguleres på andre måter. Rådmannen mener derfor ikke det er relevant å nevne områdereguleringsplanen for Høybuktknoen skyte- og øvingsfelt i planprogrammet.

5.1.10 Norges arktiske universitetsmuseum, 14.06.2019

Vi har ingen konkrete innspill til planforslaget på nåværende tidspunkt men vil påpeke at som ansvarlig myndighet for forvaltning av kulturminner under vann, er det viktig at UM blir trukket inn i planleggingsprosesser på et tidlig stadium. Å gi innspill til arealplaner som omfatter sjøareal er et forebyggende arbeid som forhindrer konflikter i forvaltning av kulturminner på et senere tidspunkt.

Rådmannens kommentar: Rådmannen tar innspillet til orientering.

5.1.11 Sametinget, 24.06.2019

Planområdet er avgrenset til Kirkenes bysentrum med deler av tilgrensende sjøområder. Sametinget mener at avgrensning av planområdet gjør at den ikke berører naturgrunnet for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv i særlig grad.

Når det gjelder samiske kulturminner i planområdet så inneholder kirkegården rundt Kirkenes kirke samiske graver. Kirkegården er registrert i Askeladden med ID 89107-1. Noen av gravene kan være fra år 1917 eller eldre og dermed automatisk fredet, slik det følger av kml. § 4 annet ledd. Det er ikke tillatt å skade eller skjemme fredet kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6. Tiltak som berører kirkegården må avklares med Sametinget.

Rådmannens kommentar: Rådmannen tar innspillet til orientering.

5.1.12 Rådet for likestilling av funksjonshemmede, 19.08.2019

Byplan Kirkenes

Tilleggsforslag fra Rådet for likestilling av funksjonshemmede: Universell utforming er dårlig i Kirkenes by. Universell utforming må få høy prioritet i arbeidet med byplan Kirkenes. Rådet krever aktiv og reell medvirkning, og må bli konsultert i prosessen.

Rådmannens kommentar: Rådmannen tar innspillet til orientering.